

Kéretlenülküldött cikkeket csak akkor küldünk vissza, ha bélyeget mellékelnek. Kéziratokat hat hét-nél tovább nem őrzünk.

Szerkesztőség:
VII., Nefelejts-
utca 41.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NÓTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Cikkeket csak a szerző engedelmével, lapunk egyéb tartalmát A NŐ és a társadalom megnevezése mellett szabad átvenni.

Kiadóhivatal:
Andrássy-út 83.
Telefon 80-75.

TARTALOM: A nő és a társadalom. — Glücklich Vilma: Egyén és társadalom. — Szász Zoltán: A női becsület. — Dr. Maikki Friberg: A finn alkotmányharc és a nők választójoga. — Bédy-Sch. Rózsa: Mire férfiak leszünk. — A feministák egyesületének hivatalos közleményei. — A Nőtisztviselők Országos Egyesületének hivatalos közleményei — Szemle. — Irodalom. — Multatuli: Thygater meséje. — Szerkesztő üzenetei. A kiadóhivatal közlései.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM.

Tulajdonképpen szószaporítás. Hiszen a társadalom testének elválaszthatatlan része a nő, helytelen, hibás összetétel tehát: a nő „és” a társadalom.

Későbbi századokban talán furcsálják is az ilyesmit, a mi korunkban azonban, sajnos, senkisésem akadhat fenn rajta, mert a társadalom mai szerkezetében a nő a társadalmon kívül áll, külön jogi és társadalmi törvények a társadalomban külön helyet utalnak neki.

Mintha egy emberi testet feldarabolnánk és a törzset egy masszában elneveznők „a testnek”, a fejet díszes aranytálra helyeznők, fel, egy díszszekrény poros, pókhálós tetejére, ahová a gőzök, párák füllesztően törnek, a végtagokat pedig valami sötét sarokba dobnánk és ráfognók, hogy ezek a lim-lom részek csak az aranytálon, vagy a kuckóban boldogulhatnak és válhatnak „a test” javára.

Nem! A társadalom szervezete nem bírja tovább ezt a természetellenes feldarabolást Minden része együvé tartozik. Össze kell forrasztani, hogy a társadalom vére egészségesen gördülhessen, az igazi értelemben vett egész testen át.

A társadalom összeforrasztásának hatalmas faktora a nőmozgalom. A nőmozgalom, amelylyel napjainkban szervezettség, öntudatosság, művelődési vágy

dolgában csak a munkásmozgalom veteledhetik.

Mint minden más kulturfolyamat, a modern nőmozgalom is, Magyarországon jóval később indult meg, mint a nyugati országokban.

A modern értelemben vett magyar nőmozgalom első évtizedét befejező évbe lépünk ma.

Mozgalmunk az utolsó években óriási lépésekkel sietett a célja felé. Túlhaladta az első és legnehezebb stádiumot: a semmibe se vevés korszakát.

Ma egész társadalmunk megértette már, hogy a nők mozgalmát csak komolyan tárgyalhatják még az ellenségei is.

Bizonyos, hogy más országokban sok tekintetben tovább jutottak már. De ez nagyrészt nemcsak a külföldi mozgalom régebbi keletkezésének köszönhető, hanem annak, hogy speciális sajtó támogatja minden küzdelmét.

A mi évtizedes küzdelmünk első mértföldjelzője e lap.

A magyar nőmozgalom tovább nem tengődhet az angol, német és francia feminista lapokon, amelyeket magyar szaklap hiányában járattak mostanáig mindazok, akik a mozgalom irodalma iránt is érdeklődtek.

„A nő és a társadalom” végre azt a szilárd alapot adja majd a magyar nőmozgalomnak, melyről igazságait korlátlanul hír-

detheti, eszméit a maguk igazi ideális voltában ismertetheti. Erről az alapról védekezhet a rengeteg támadás ellen, elosz-lathatja a minden akciója után felbukkanó tévedéseket és ren-dületlenül — mert független minden külső befolyástól — vezethet gyakorlati céljainak megvalósulása felé.

Mindazt tárgyaljuk, ami a nőt mint embert, feleséget, anyát és polgárt ér-dekli. Minden kulturmozgalom, amely-hez köze van, vagy köze kell hogy legyen, nyílt teret talál e lapban, amely valóban elfogulatlanul akarja figyelni, bírálni és feljegyezni, ami érdekkörébe esik.

Az eleven élet minden megnyilvánulását abból a szempontból akarjuk megítélni, vajjon igazságosan méri-e benne a társadalom a nő jussát.

Nem magáért a nő kedvéért, hanem az általunk mindig egységesnek látott társadalmi test javára, le akarjuk rom-bolni azt a szörnyű hazugságot, amely az emberiség egyik felénél a tudást: szégyennek, bűnnek, a legveszedelmesebb tudatlanságot: ártatlanságnak, a szellemi sötétséget: nőies bájnak, a természetellenesen megkínzott és elkorcsosított testet: szépségnek, az emberi szolidaritásnak az önző családi érdekért való feláldozást: erénynek, a társadalmi munka iránt való érdeklődést: modern hóbortnak nevezi.

Nagy és súlyos feladat vár lapunkra. Tudjuk, de bizalommal fogunk a feladat megvalósításához. Számítunk olvasóinkra, akik bizonyára értékelik azokat a speciális nehézségeket, melyekkel meg kell küzdenünk.

Feladatunk legnehezebb része a teória és a gyakorlat szolgálatának összeegyez-tetése: a mozgalmunk teóriáját ismerő és a tájékozatlanabb közönség egyenlő kielégítése. A tudományt szolgáljuk, de a gyakorlati célokat is ki kell domborítanunk, viszont a gyakorlati szempon-tokat nem szabad a tudományos kutatás rovására előnyben részesítenünk.

Akár gyakorlati, akár tudományos, akár ideális fegyvert használunk, a cél egy: a nő egyéni, társadalmi, jogi fel-szabadítása. Fel akarjuk szabadítani a nőt a maga egyéni javára, hogy fejlett egyéniségével a társadalom harmóniáját mozdítsa elő. Végcélunk tehát: az egy-séges, minden tagját egyenlően meg-becsülő társadalmi test rekonstruálása.

EGYÉN ÉS TÁRSADALOM.

Írta: GLÜCKLICH

Az önfentartás ösztöne, melyet az aszkéta középkor mély megvetéssel nevezett önzésnek, a maga fejlődésében lépést tartott a kultúráé-val. Míg a teljesen civilizálatlan, vadállatokkal harcoló, egyedül ezt az ösztönt uraló ember-nél arra szorítkozott, hogy a pillanatnyi élet-szükségletek kielégítését biztosítsa, addig a keletkező közösségek és a fejlődő belátás hatása alatt az egyén mindinkább tudatára jut annak, hogy csupán saját szükségleteinek kielégítésé-vel még nem érheti el a fokozódó igényeinek megfelelő helyzetet. Első sorban azért nem, mert még a korlátolt látókörű ember nyugal-mát is megzavarja elégedetlen embertársainak zúgolódása, esetleg támadása; annál kevésbé lehet elégedett a szélesebb látókörű ember, aki egynek érzi magát a társadalommal, melyben él, amelynek mintegy organikus elemét képezi és amelynek összes fájdalmait megérzi. Ezen a fokon az önfentartás ösztöne úgyszólván tár-sadalmi ösztönné fejlődik; a társadalom min-den tagja érzi az annak organizmusában végbemenő kóros folyamatokat és mikor azok gyógyítását tőle telhetőleg sietteti, ebből az evolváló önzésből folyóan cselekszik. Érzi egy-szersmind azt a felelősséget, mely a szerves egészen minden elemét terheli és az organiz-mus egészsége fölötti örökösre készíti.

Mihelyt tudatossá váltak előttünk a tár-sadalmi munka indító okai; mihelyt felismertük a társadalom egészében fellépő minden jelen-ségnek befolyását saját helyzetünkre: akkor könnyű megállapítanunk a helyes irányú tár-sadalmi munka szükségét és kritériumait. A magyar társadalom nagy egészét azonban ez a tudat még nem hatja át.

Gyakran találkozunk a fejlődés elméletének hívei között avval a felfogással: végezze mindenki a maga hivatásos munkáját a lehető legteljesebben; evvel szolgálja a fejlődést legnagyobb mértékben, sokkal inkább mint ha azt siettetni akarja.

Bármily erős meggyőződéssel vallom, hogy a jelenségek törvényszerűsége a fejlődés elvében nyer legkielégítőbb magyarázatot mégis lehetetlennek tartom, hogy ha a mai kultúremler sociális érzéke visszasülyedne a barlanglakóénak fokára, a társadalom is vissza ne zökkennék a maga jólétének emelésében.

Olyan embereknél; akik nem belátás, ha nem pillanatnyi érzelmek alapján cselekszenek — és a mai társadalom zömét ezek teszik — a társadalmi munkának fejletlen, a kultúra mai fokához nem méltó alakját találjuk: a jó tékonyságot. Bennük is kínos érzést kelt a nyomorúság látása; de nem adnak számot maguknak társadalom egységéről, nem tekintik a nyomort velük egy organizmusban fellépő betegségeknek, hanem oly bajnak, melyhez voltaképpen semmi közük, de amellyel különös kegyképpen törődnek.

Ez a hibás diagnosis a baj kezelését symptomatikussá teszi, holott a modern gyógytudomány a betegségek megelőzésére törekszik. Amint nem mestere a gyógykezelésnek az az orvos, aki minden alkalommal a betegség tüneteit igyekszik megszüntetni, nem pedig annak a szervezetben rejlő mélyebb okát: úgy a kultúra mai fokán nem mesterei a társadalmi munkának azok, akik alamizsnát osztanak ahelyett, hogy azt fölöslegessé igyekeznének tenni. És amint a tünetek kezelése nemcsak tökéletlenül gyógyít, de a racionális életmód megkezdését sem sürgeti, úgy a jótékonyság is kerékkötője a társadalmi reformok erélyes kiküzdésének.

De nemcsak hamis irányban keresi a jótékonyság a társadalom égető kérdéseinek megoldását nemcsak téves alapon mérlegeli cselekvésének indító okait. Még egy nagy bűne van; jelentékeny mennyiségű, értékes energiát költ le: jóhiszemű munkásainak erejét, amely helyes alapon, helyes irányban eredményes munkát fejthetne ki.

A magyar társadalom intelligenciájának legnagyobbbrésze még ma is annak az elavult

felfogásnak híve, hogy mostohább sorsú embertársaink „önkéntes” segítésére nemes érzelmek indítanak; hogy ennek a segítésnek módját és mértékét legbölcsebben az adakozó állapítja meg; ez úgyszólván gyámságot gyakorol védenca fölött, akit alig ismer; de viszont külsőleg is feltűnően nyilvánuló hála tarthat ennek fejében számot. Társadalmunk nagy többsége nem jutott még tudatára annak, hogy, ha eredményesen akarunk segíteni, akkor alaposan kell ismernünk a megjavítandó körülményeket és azok keletkezésének mélyebben fekvő okait; hogy a köteles hála érzése lealázó, az egyéni önérzetbe ütközik és mivel kirívóbbá teszi a társadalmi osztályok közt ma fennálló ellentétet, háttérbe szorítja a társadalom szerves egységének tudatát. Pedig csakis ennek a tudatnak megerősödése adhatja meg a harmóniát az összes társadalmi osztályoknak az egész organizmust szolgáló munkájában.

Ha szemlét tartunk a ma fennálló jótékony intézmények fölött, keveset találunk, amely valóban megfelelne a társadalmi fejlődés irányának. E kis csoporthoz tartoznak első sorban azok, amelyek a gyermek sorsával törődven, munkásságukat egyenesen bekapcsolják az állami gyermekvédelem szervezetébe; hiszen a dolgok kívánatos rendje az volna, hogy a leendő állampolgárok testi és szellemi fejlődésével maga az állam törődjék az egész vonalon. Nagy szerencsétlensége azonban a gyermekvédelmi egyesületeknek, hogy egymással szövetségre nem lépnek, hanem külön-külön adminisztrációval, külön-külön részletcélok megoldására a legszétágazóbb utakon törekszenek. Míg az állam az elhagyott gyermekekről törekszik gondoskodni, addig a székesfőváros tanácsa a munkásosztály gyermekeinek védelmére tette meg az első lépést: iskolák mellett ú. n. napközi otthonokat létesített, melyek a tanítási órákon túl is meleg szobát, foglalkoztatást, esetleg meleg ételt nyújtanak a szülőit napközben nélkülöző gyermekeknek. Örvendetes jelenség, hogy több jótékony egyesület e jóléti intézmény szolgálatába szegődött és vele egy célt szolgálva, a céltudatos társadalmi munka felé gravitál. A napközi otthonok felszívhatnák és értékesíthetnék mindazt a most elkallódó tőkét és energiát, melyet jobb ügyszólván méltó buzgalommal pazarolnak alamizsna-osztogatásra

éppen annyira jóhiszemű, mint tájékozatlan emberek, különösen nők. A napközi otthon centruma lehetne mindannak a társadalmi munkának, melyet a munkáscsalád helyzetének javítása megkíván: a tanulmányozás bőséges tere mindazok számára, akik értelmi alapon céltudatos munkát kívánnak végezni; viszont oly jóléti intézmény, melyet a munkás önértékének minden bántódása nélkül vehet igénybe? mert hiszen adójával, esetleg viszonyainak megfelelő külön díjjal hozzájárul annak fentartásához; közvetítője lehetne a különböző társadalmi osztályok közötti megértésnek, siettetője az osztályok közötti válaszfalak lebontásának.

Mily messze vagyunk ettől! Mily kevéssé értik meg az intézményt maguk az intéző körök! A napközi otthonok létesítéséért nem egyszer érte vád az eszme fölvetőjét és megvalósítóját: „ki hallott olyat, hogy nevelésügyi intézményekre ekkora összeget költsön az anyagi gondokkal küzdő főváros?” De éppoly kevéssé fogják fel az intézmény horderejét a vagyonos emberek; hiába várjuk a nagy alapítványt, mely lehetővé tenné, hogy bár az iskolák mellett, de külön e célra épített, tágas, szellős helyiségekben töltsen szabad idejét minden gyermek; hogy a napközi otthon befogadó képessége és csábító kedélyessége ott marasztalassa a jómódú gyermeket is és a pajtáság révén összeszoktassa a leendő embertársakat. Hol vannak a leányok és asszonyok százai, akik a nőnek állítólag „egyedüli hivatását” — ha saját gyermekeikkel szemben erre nincs alkalmuk — a munkásgyermek körében töltenék be? Hiszen a budapesti napközi otthonok tökéletesbítése a sociális érzék e két nyilvánulását követeli sürgetően; a céljának teljesen megfelelő napközi otthon pedig az állami menhely tevékenységi körén kívül a fővárosban egyedüli eredményes módszere a gyermekvédelemnek.

A pártfogó gyámolítás a gyermeken kívül csakis a munkaképtelen felnőtten szemben jogosult. De itt sem pillanatnyi segítség alakjában, felületesen, hanem értelmesen és gondosan vezetett, lehetőleg hatósági intézményekkel nyújtható, ha a társadalom egészété kiható eredményt kívánunk elérni. Ilyen úton sikerül értékes erőket ébreszteni a nyomorékban is, ha megismertetik vele csekély energiája fel-

használásának módját; evvel fokozódik mindaz egyén önértéke, mind a társadalom termelő-képessége.

Munkaképes emberek segítése csakis a munkaalkalmak szaporításával történhetik az egyéni önérték csökkentése nélkül. Kitűnően szervezett munkaközvetítő intézetek; vállalatok megindítására alakuló, a munkást a nyereségben részesítő szövetkezetek sokkal többet érnek a munkaviszonyok javítása szempontjából, mint „a szegények közt kiosztandó” legnagyobb összegek. Pillanatnyi segítség gyanánt sem pénzbeli ajándék, hanem minél több foglalkoztató műhely a legcélszerűbb. Sajátságos, hogy ez utóbbiakat létesítő egyesületek is a jótékony cégére alatt működnek, holott magasan fölötte állanak az e nevet jogosan viselő felületes és elavult munkásságnak. A munkáscsalád jólétének fokozására legsürgősebb teendő a lakásügy rendezése a munkásság igényeinek megfelelően, a technika és a munkamegosztás összes vívmányainak felhasználásával, a munkásszony túlterhelésén könnyítő központi háztartás rendszerével.

A munkásosztály mai öntudatos szervekedése meghaladott fejlődési fokozattá teszi a settlementnek sok tekintetben nagy előnyökkel járó intézményét is. Settlement (letelepedés) névvel jelölik, mint általánosan ismeretes, azokat a munkásnegyedekben létesített telepeket, melyeken főiskolai tanulók vagy más művelt emberek maguk köré gyűjtik a munkáscsaládok apraját, nagyját, hogy tanítással, tanáccsal, szórakozással könnyítsék meg számukra az élet napról napra megújuló küzdelmét. A munkásszervezetek ma saját erejükből nyújthatják tagjaiknak mindezt új settlementek alakításának tehát már nem volna célja. A settlementek hiánya ezidőszerint legfőlebb azokra nézve káros, akiknek ott alkalmuk nyílt a munkásosztály helyzetének alapos tanulmányozására, s akik ennek eredményeit, utóbb élethivatásukban az egész társadalom hasznára értékesíthették.

Aki hasznos társadalmi munkát kíván végezni, azon legyen, hogy munkája minden részletét a társadalom szükségleteinek beható tanulmányozására alapítsa. Ne legyen dilettáns ezen a téren sem, hanem koncentrálja

egész munkaerejét vagy egész tőkét egy társadalmi kérdés megoldására. Törekedjék minden erejével állandó, közhasznú intézmények létesülésének elősegítésére, hogy mind szökebbre szoruljon az alamizsnára utait egyének köre. Keltse fel, amennyire lehet, a hatóságok érdeklődését egy-egy nélkülözhetetlen intézmény iránt, és vegyen részt annak ellenőrzésében, ha létesítése sikerül.

A társadalmi munka csakis akkor válhatik a társadalom hasznára, ha alkalmazkodik annak szükségleteihez, fejlődése irányához. Aki a munkaadókkal meg tudja értetni, hogy csak jól táplált és elégedett munkástól várhat tökéletes munkát, az fölöslegessé teszi a jóléti intézmények egész sorát.

Azért dobjuk sutba a középkor hagyományait: a kegyes leereszkedést az „alacsony sorsúakhoz”, a jószívű adományozó homlok a köré font s tőle szinte megkövetelt glóriát. Álljunk az evolváltnak önzés álláspontjára: mint a társadalom organizmusának elemei, önmagunkkal teszünk jót, ha a társadalom bármely részében mutatkozó bajokat megszüntetni törekszünk. Ez a felfogás sokszorozott munkára fogja ösztönözni a jobb sorsban levőket, hogy megakadályozzák az egész organizmust romboló szervi baj keletkezését, melynek egyik főoka az egyes osztályok merev ellenállása a rosszabb helyzetűek igényeivel szemben.

A NŐI BECSÜLET.

Írta: SZÁSZ ZOLTÁN.

A férfinak becsülete van, a nőnek csak hírneve. Ez az állítás, melyet egy más alkalommal hegyeztem ki ilyen epigrammatikus aforizmává, s mely ép ezért nem elég kimerítő és pontos, nagyjában és lényegében mégis alkalmas arra, hogy a mai női becsület természetrajzát megvilágítsa. Ez a becsület úgy viszonyul a férfiéhoz, mint a nő egész élete a férfi életéhez: kevesebboldalú, szűkebbkörű, ingtagabb, homályosabb, csenevészebb, védtelenebb mint a férfibecsület. Lényeges különbség tehát közöttük nincs, amiként egyáltalában becsület és becsület közt nem is lehet, hanem csak fokozati, fejlettségbeli, erőteljességbeli.

Igaz, amiként a mai nőt, különösen a magasabb helyzetű osztályok nőit egy dolog gyökeresen, kirívó sajátosságként elválaszt a

férfiaktól, azonképen a női becsületnek is van egy oly uralkodó varázsa, egy olyan jellemző színezete, melyet a férfiában hiába keresnénk. S ez a nemi jelleg. A mai nő s különösen eme felsőbb osztályok női, ahol egyáltalában a női becsület, mint sajátos jelenség teljes pompájában kivirul — már amennyiben itt pompáról lehet szó — egyéniségük, élet-viszonylataik túlnyomó százalékát illetőleg nemi lények. Legkegyeltebb pályájuk, megélhetési alapjuk a házasság, ennek megkötésénél, sikeres kihasználásánál, betöltésénél mind olyan tulajdonságok a lényegesek, melyek a nemi lény, a szerelmi nő és a gyermek-szülő és nevelő nő, a feleség és az anya sajátosságai. Mint a háztartás vezetőjében, értékes ugyan még ma is a nőben a rendesség, pontosság, számítóképeség, üzleti szellem s még néhány polgári erény, mindennek a gyakorlása azonban bizonyos kiskorú jobbágyi minőségben történik, mivel nem pénzszerezésre, nem a társadalmi, családonkénti munkára vonatkoznak, hanem csupán a férj által juttatott pénz felhasználására s a háztartás meglévő értékeinek gondozására. S ép ezért a feleség csak a férjével, az ő cégtársával és munkaadójával szemben van általános polgári, gazdasági viszonylatban s a többi világtól el van teljesen különítve. Az ő háza, az ő vára — ennek ő a gazdasági foglya. A várúr pedig a férje.

A külvilággal csak ennek testén keresztül érintkezik. Férjét pedig legtöbb esetben elsősorban a neme által, azaz nemi működések, feleségi és anyai cselekedetek által tartja fogva, illetve fogta egykor a házasságkötés körüli időben létezett szerelmi ingerrel meg. Ha tehát ma már nem is lehet azt mondani, hogy a nő tökéletesen és kizárólag nemi lény, kétségtelen, hogy lényének súlypontja egzisztenciájának fő tényezője, egyéniségének alapszíne nemi működésekben rejlik.

Ily körülmények közt tehát természetes, hogy a nő becsülete is nemi szempontoktól függ. A tisztességes nő a ma uralkodó felfogás szerint a nemileg feddhetetlen, a házasságon kívül nemi életet nem élő nő. A női bűn par excellence ép ezért a társadalom alsó rétegeiben a prostitúció, a felső rétegekben a házasságtörés. Annak a nagyjában helyes elméletnek, hogy egymaga a prostitúció a női nemnek mint egy sajátos becstelensége, melynek a férfiaknál a vagyon- és élet-elleni vétségek temérdek fajtájában rejlik sokféle becstelenségek felelnek meg, egyenes következtetése, hogy a mai nő becsülete is prostitúció-mentességével áll szoros összefüggésben. Mindenki csak azokat a bűnöket követi el, amelyek elkövetésére alkalma van. A pénztárosok sikkasztani szoktak s nem lesznek vadorzók. A proletár lop, rabol, vagy gyilkol, de nem uzsoráskodik. A polgári nő

is, aki jórészt még ki van zárva a társadalmi munkából, a vagyon-eloszlás csatorna-rendszerének partjairól, természetesen nem követhet el gyakran vagyon elleni vétéseket. Becsülete tehát abból a szempontból nem is igen fejlődött ki. Se ő maga nem érzi a büntető-törvénykönyv ide vonatkozó paragrafusainak ama mágikus hatását, mely a férfit oly nagy tiszteletre és óvatosságra kényszeríti. Nóra, Ibsen hősnője, a legnagyobb lelki nyugalommal hamisít váltót, mivel családi légkörben kifejtett lelkületében nincs szerve a polgári becstelenség átérzésére. Nagyon természetes viszont, hogy nagyon kifejtett érző képessége van a nőnek a nemi becsületre vonatkozólag. Leánytiszta, hitvesi hűség, sőt némileg még az anyai lelkiismeretesség — ha nevelői szakértelem nem is — oly értékek, amiknek minden nő nagy fontosságot tulajdonít. A család világán belül ezek ugyanis a női érték fokmérői, az ő világa pedig ma még jórészt a család.

A nemi becsület azonban nem csak szűkebb körű, hanem bizonytalanabb, védtelenebb, mint az általános emberi, társadalmi becsület. Leánytiszta, hitvesi hűség, ezek a család részben melegházszerű, részben pincészerű világának, részben dísznövényzetű, részben penészvirágszerű termékei. Ez a világ nem oly világos, napfénytől elárasztott, szabályosan szervezett mint a külső, a társadalmi élet. S különösen eme világnak ama zugai, melyeket a női lelkek és női cselekvési körök alkotnak. A társadalmi cselekvések mintegy napfényben, mindenki által ellenőrzöten történnek. Legáltalább ami itt titokban történik, az titkolja eme titkosságát. A nő nemi életét kitevő cselekvések vagy nem-cselekvések ellenben elfogadottan félhomályban történnek, ép ezért titkoszerűen, anélkül hogy e titkoszerűség titkolandó volna. Sőt ellenkezőleg a szeméremnek, mely a nemi életre, főleg a nőire nézve kötelező, az a hajlama van, hogy azt az egész életterületet homályba borítsa. A szemérem mintegy az a hófehér lepedő, melyre a nemi élet homályos mozgóképei rávetődnek.

Egy ily világban a cselekvések ellenőrzése sokkal nehezebb, mint ott, ahol minden napfényben történik. S ép ezért válik a női becsület is mintegy az igazi becsület árnyképévé, hirnévvé. Egy férfi, akiről nem tudjuk egész bizonyossággal, hogy lopott, sikkasztott vagy csalt, becsületes ember, s mindenki óvakodik róla mást állítani. Egy nőről viszont legnagyobb nyugalommal mondogatják, hogy ártatlanságát kilenc-tizedrésznnyire elflirtelte, vagy hogy hitvesi hűségét többször megtörte. Az előbbi esetben, a férfival szemben azért óvatos mindenki, mivel a férfi bűncselekvéseit a vádlónak bizonyítania kell, és ha igazak, a legtöbb esetben

lehet is; a másokban, a nővel szemben azonban ez nem szükséges, de nem is igen lehet. Természetesen mindez nem törvénykezési gyakorlatra, hanem az általános társadalmi életre vonatkozik. Ami azonban ebben az esetben fontosabb is.

Íme, a női becsület és a női élet párhuzamosága, adekvátsága egyre kétségtelenebbé válik. Ép ezért nem a törvények szigorítása, nem a közfelfogás ú. n. nemesbülése fogja a női becsületet mai szegényes, szűkkörű állapotából kiemelni, hanem magának az egész női nemnek gazdasági és ebből folyó erkölcsi és szellemi felszabadulása. Ha majd a nő működési köre túlszélesül a családi élet, a nemi érzések keretein, s tudni fogja a férfi működési körét, akkor majd a női becsület is elveszti sajátos nemi jellegét s némi mellékes elemektől eltekintve, azonos lesz a férfibecsülettel. S ez a fejlődés, mely mindenféle kettős morált meg fog szüntetni, elő fogja idézni azt is, hogy a női becsület, mely ma inkább csak hirnév, igazi becsületté fog emelkedni.

FINNORSZÁG ALKOTMÁNY-HARCA ÉS A NŐK VÁLASZTÓJOGA

Írta: DR. PHIL MAIKKI FRIBERG, Helsingfors.*

Fordította: P. P.

Ha egy ház kigyullad, akkor lakóinak apraja-nagyja, férfiak és nők egyaránt sietnek a tüzet oltani, hogy a fenyegető elem további elharapódzását meggátolják és megmentsék, ami még megmenthető. Bizonyára nem parancsra, nem külső kényszerből cselekszenek, hanem a félelem és kétségbeesés ösztönzi őket erre, de még inkább a szeretet, a közös otthon iránt érzett szeretet. Nem gondolkodnak jutalomra. Azonban néha megesik, hogy midőn a veszély elmúlt és az ellenség hatalma meg van törve, azok, akik derekasan viselkedtek, egészen váratlanul jutalomban részesülnek.

Azt hiszem Finnország egész népének, de főleg nőinek az az érzése lehet, mintha egy óriási tűzvész vonult volna el felette, amely pusztulással fenyegette mindazt, ami kedves, drága és szent előtte. Az asszonyok legelői, teljes erejükből küzdöttek, hogy az otthont, a drága hazát megmentsék és ezért nagyszerű jutalomban részesültek: az általános vá-

* Dr. Friberg kisasszony egyike a finn képviselőjelölteknek.

lasztó jogban. Náluk beteljesült a szentírás igéje: A legutolsók lesznek a legelsőek.

Finnország Európa északi részén a 60—70-ik szélességi fok között fekszik. Éghajlata nem olyan zord, mint fekvésénél fogva elvárható. — nyugaton és délen tenger határolja, azonkívül délkeleti részén a nagy Ladoga-tó fekszik és belsejében a tavak tízezrei. — de elég szigorú ahhoz, hogy lakói el ne puhulhassanak. Területe nagyobb mint Magyarorszáé, lakóinak száma azonban nem haladja meg a három milliót, tehát kisebb mint Svájc és valamivel nagyobb, mint Dánia és Norvégia népessége. Kedvezőtlen politikai fekvésénél fogva — két hatalmasabb szomszéd közé van ékelve — sohasem őrizhette meg teljes függetlenségét.

Régebben, 700 esztendőn keresztül Svédországgal volt egyesülve és körülbelül száz év óta Oroszországhoz van kötve. A svéd uralom Finnországnak a kereszténységet, a nyugateurópai műveltséget, a szabad alkotmányt és nagyjában előnyös törvényeket hozott. Hiszen a svéd nemzet ősidőktől fogva államalkotó nép volt és már igen korán értett ahhoz, mint rendezze belügyeit és alkotmányát. De a svédek mindenkifelett szabadságszeretők voltak; nem türtek rabszolgákat maguk között. Míg Európa többi országának parasztjai szolgásban senyedtek, a svéd földműves szabad birtokosa volt földjének és szorgalmasan résztvett hazájának törvényhozásában. Ez a szabadságszerető vonás a finnekre is hatással volt, amennyiben a finn paraszt sem ismerte személyes tapasztalatból a jobbágytságot.

A finnek az összes svéd hadjáratokban a hadseregnek aránylag igen nagy részét tették. Schiller a 30 éves háború történetében megemlíti a finneket, kik Németországban olyan vadul, vakmerően és rettenetesen léptek fel, hogy a természeti erőikkel: jégesővel, villámmal, mennydörgéssel és viharral hasonlították össze őket.

A finn csapatoknak azonban nemcsak idegen földön kellett harcolniok, hanem saját hazájokban is, amely évszázadokon keresztül a háborúk állandó színhelye volt. Keletről ugyanis behatoltak az oroszok, hogy elfoglalják az országot, előzőnlőtték a földet, és mindent elpusztítottak, de a finnek, mindig visszaverték. A nagy északi háború után, XII. Károly-

nak hősie, de oktalan hadjáratai után Svédország nagyhatalma megszűnt. Az ország ezer sebből vérzett és így nem volt ereje Finnországot is megvédelmezni. Ez csupán saját erejére volt utalva, természetes tehát, hogy a keletről behatoló ellenség végre legyőzte. De a győzelemnek az oroszok drágán adták meg az árát, mert a döntő ütközetben a finnek hősieen harcoltak az utolsó emberig. A hazaszeretetnek e nagy példája, e kitartás és hősieesség, I. Sándornak, az akkori orosz cárnak rokonszenvét szerezte meg nekik. A békekötés előtt eljött Finnországba és jóváhagyta összes régi előjogaikat, vallásukat és alaptörvényeiket, mely utóbbiakat a nagyhercegség templomaiba kifüggesztették. Ez a császári jóváhagyás, Finnország Magna Chartája, a későbbi cárok újbóli eskütétele által alapköve lett az ország múlt századbeli fejlődésének. Míg a többi nép az orosz jogar alatt elégedetlen és boldogtalan volt, addig a finnek boldogak és elégedettek voltak. Távolsván a világpolitikától, elég idejük maradt a maguk elé tűzött speciális kultúrfeladatok megvalósítására. Keresetforrásaikat kifejlesztették, vasutakat és kereskedelmi hajókat építettek, modern és kiténő közoktatást és mindennemű közhasznú intézményt szerveztek. Fialat férfiakat és nőket külföldre küldtek, hogy idegen népek kultúráját tanulmányozzák és azt azután saját nemzetük javára fordítsák. Az orosz cárral a legjobb viszonyban éltek, mert az orosz uralkodók Finnországban alkotmányos fejedelmeknek tekintették magukat és eszerint is viselkedtek. Tiszteletben tartották a nép önállóságát, sőt mindig újabb jogokat és privilégiumokat adományoztak neki. II. Sándor külön pénzverési jogot adott a finneknek, ami az ország pénzügyeit biztosította. Azonkívül megengedte, hogy időszakonként országgyűlést hívjanak egybe. Ezért a finnek szerették őt és mikor meghalt, sokáig és őszintén gyászolták benne az ország atyját. Forradalmi irányzatokat ez időben nem ismertek és ha hallottak is az orosz forradalmakról, nagyon elítélték, azokat. Ez most valószínűleg nagyon különösen, sőt hihetetlenül hangzik, de a finnek még körülbelül 10 év előtt is ezen az állásponton voltak.

Finnországnak ez a békés felvirágozása azonban szálka volt az orosz bürokratikus

kormány szemében. Hiszen ez élő bizonyítéka annak, hogy egy nép szabadon sokkal jobban fejlődik, mint szolgaságban. Finnországot tehát meg kell fosztani kiváltságaitól és Oroszországgal egyenlővé kell tenni. A kormány lapjai. különösen a »Nowoje Wrenja«, a »Moszkowskija Wjedomosti. és a »Swijat« nap-nap után gyűlölködő és a legképtelenebb állításokat tartalmazó cikkeket közöltek a finn nép jogairól és törekvéseiről. Helyreigazításoknak természetesen nem adtak helyet. Egy naív újságolvasó könnyen azt hihette. hogy Oroszországban ideális viszonyok uralkodnak. csak Finnország a zavaró elem.

Ugyanekkor mindenféle titkos finnellenes bizottságokat hívtak egybe. hogy az elnyomatás tervét kidolgozzák. Bobrikoff a kivitelre igen alkalmasnak mutatkozott. Neve nálunk annyira gyűlöletes. hogy nagyobb szitok nem léteznek, mintha valakit Bobrikoffnak neveznek. Kész tervvel lépett fel, melynek alapján Finnország kormányzata, pénzverési joga, közoktatása és közigazgatása. egyszóval összes intézményei eloroszosíttassanak, E munkájához azonban szüksége volt alkalmas eszközökre, engedelmes szolgálókra. De honnan vegye őket? Először szép szóval akarta megnyerni az embereket. Mikor ez nem sikerült, fenyegetésre fogta a dolgot. Ezzel sem boldogult, A finnek mindig a törvényre hivatkoztak és bebizonyították, hogy parancsai törvényellenesek. Ekkor Bobrikoff Pétervárra utazott és nyélbe ütötte a híres februári manifesztumot, amely Finnország alkotmányát eltörölte, az országgyűlést hatályon kívül helyezte és helyt adott az önkényes erőszaknak és törvénytelen ségeknek. Mondják, hogy mikor Bobrikoff ezen irattal kilépett a cár szobájából, így szólott: „Végre van eszközöm arra, hogy láncra verjem a finn kutyákat”.

Sohasem fogjuk elfelejteni azt az estét. mikor a manifesztumnak híre el jutott hozzánk. Úgy éreztük, mintha a föld megnyílt volna előttünk, mintha mindannyian a mélységbe zuhannánk, mintha számunkra az élet elvesztette volna értékét. De azért nem tördeltük tétlenül kezeinket. Rögtön cselekedni kellett, hogy a csapást kikerüljük vagy legalább is enyhítsük. Lázias tevékenység fejlődött ki. Finnország egy külső erőszak által feldúlt

hangyabolyra emlékeztetett, melynek minden apró lakója a legnagyobb sietséggel futkos, hogy helyrehozza a bajt. Első akciónk a cárhoz intézett óriási felirat volt, melynek igaz. nem volt látható eredménye, mindazonáltal nagy fontossággal bírt, mert megerősítette a szolidaritást, egyesítette a nagyokat a kicsinyekkel és az ország minden zugában megismertette a veszélyt.

Nem csekély munka egy meglehetősen kiterjedt és kevés lakóval bíró országban több mint egy félmillió névvel ellátott tömegaláírást összehozni, különösen azért, mert annak nagyon gyorsan és a legnagyobb titokban kell megtörténnie. Az emberek ezrei, közöttük nagyon sok nő végezte ezt a munkát. A nők többek közt éjjel-nappal lefüggönyözött ablakok mellett írták a felirat másolatainak tízezreit, melyeket a szélrózsa minden irányában küldtek szét. Asszonyok gyűjtötték a legtöbb helyen az aláírásokat is. Helsingforsban, például, mi nők egy vasárnap reggel 400-an kezdtük meg a munkát. Reám egy szegény városnegyed jutott, hol az emberek meglehetősen szűken laknak. Kezdetben egy kissé kellemetlenül éreztem magamat, hiszen nem tudhattam, milyen fogadtatásban részesülök. De a szegény emberek minden tekintetben meghatóan viselkedtek.

A legtöbben már jól ismerték a történeteket, sirtak az ország szerencsétlenségén és hogy megkíméljenek a fáradságtól, — ne keressek fel mindenkit külön-külön, — a többi lakót is egybehívták. Különösen az anyák buzgókodtak, mert fiaik borzasztó sorsára gondoltak, ha azok esetleg hadi szolgálatba jutnak. Egy családnál csak két férfit találtam otthon. Az egyik egy bölcsőben fekvő kis világpolgár körül foglalatostkodott, a másik toalettejét végezte, azaz mosakodott. Megint beszéltem az ország nagy szerencsétlenségéről, szóltam a feliratról és felkértem, írják alá. De ők folytatták a munkájukat és engem levegőnek néztek. Ekkor megkérdeztem, nem bíznak-e bennem, talán azt hiszik, hogy rossz szándékaim vannak? Megmondtam a nevemet és a foglalkozásomat. Erre megtört a jég és kitűnt, hogy ők egy oroszbarát feliratról értesültek és engem kémnek néztek. Ez a kis epizód mutatja a finneket jellemző passzív ellentállást, egyben példája az ellenbújtogatás-

nak, melynek szegényebb népünk mindig: ki volt téve. Orosz résztől ugyanis tényleg- akciót indítottak egy ellenfelirat érdekében.

(Befejező része a következő számban.)

MIRE FÉRFIAK LESZÜNK.

Írta: BÉDY-SCH. RÓZSA,

„Elvesztik nőies bájukat, durvák, férfiasak lesznek” ez az úgynevezett jóhiszemű anti-feministák legrégebb, legállhatatosabban elsírt, fájdalmasan zokogott ellenvetése a nőmozgalom ellen.

Hiába magyarázzuk, hogy a nőiesség és a férfiaság fiziológiai megkülönböztetés, amelyet a nőmozgalomnál is erősebb külső befolyás sem változtathat meg, ők az „elférfiasodás” rémét festik a falra, amelyre a nőmozgalom reflektora a fejlődés világosságát veti. Elképzelve, mit szólnának majd ezek a rémlátók, ha tudnák, hogy tényleg van rá eset, hogy férfi lesz, aki mint nő élt hosszabb-rövidebb ideig a világon.

A minap Berlinben egy finom szenzációkban gazdag ebédnél egyszerre nagy mozgolódás támadt, A szobalány jelenti: X. úr telefonált, hogy öt perc múlva itt lesz, A gyerekek hangosan nevetnek, a vendégek összerosolyognak, a háziasszony pedig azt súgja nekem: „X. úr jön.”

Eletemben nem hallottam a nevét és az asszony nyomatékkal ismétli: „X. úr!”

Ettől sem lettem okosabb, A háziasszony végre szinte leicsinylően magyarázza: „X úr, aki eddig kisasszony volt, és csak négy hete „úr”,

A cselédség is diskkrét mosollyal várta, az érdekes vendéget, aki 22 éves, csinos, piros-pozsgás ifjú képében rövidesen be is állított.

A pszichológiai szempontból kiválóan érdekes ifjú „leánykorában” is házibarát volt és elfogulatlan vidámsággal viszonozza a tréfálkozó, furcsáló tekintetet, amivel a társaság méri. Amint kiszül, hogy nem ismerem Berlinnek ezt a legújabb szenzációját, komolyra fordul a szó és tudományos szempontból, meg a nőmozgalom követeléseinek megdöbbenő igazolásául mondják el nekem a következőket:

A berlini „Gesellschaft für sociale Medizin, Hygiene und Medizinalstatistik” legutóbbi ülésén Hirschfeld Magnus dr. három egyént mutatott be, akit születésekor tévedésből leánynak minősítettek. Női nevelést adtak mind a háromnak és csak javakorukban derült ki a végzetes tévedés.

„Nekem jó dolgom van” mondja az érdekes vendég. Össze-vissza 22 éves vagyok, leánykoromban amúgy is emancipált pályán működtem — egy nagy egyesület titkára voltam — csak bele kell tanulnom az új hely-

zetbe. A szabóval rengeteg bajom van, — leánykoromban sohasem törődtem annyit a ruházatommal —, az új frizura roppant furcsa — de igen kényelmes, hogy nem kell többé hajtűkkel babrálnom. Szóval én velem hagyján. A második bemutatott egyén is elég jól járt még. Nála 25 éves korában állapították meg a tévedést. Addig mint házi kisasszony élt, fenntartásáról maga nem gondoskodott, de még elég akarata és energiája volt, hogy abban a korban, is kenyérkereseti pályára készüljön, úgy hogy néhány év múlva mint férfi is megállta a helyét. Ma 43 éves, tíz éve nős és egy kis leány apja.

Nagyon rosszul áll azonban a harmadik személy ügye. Most, 45 éves korában akarják valódi nemének megfelelően férfilábra állítani, amit ő határozottan visszautasít. Leányiskolákba járt, pályára nem készült, családja, rokonai eltartják, az életet valójában nem ismeri, csak a leányok orrára tett minden vonalat megtörő, minden szint meghamisító szemüvegen át: nem találná tehát fel magát abban az idegen világban, amely neki, mint férfinak feltárulna. Feltétlenül a pusztulás elé néz, ha férfilétének elismerésére kényszerítik.”

Sok, sok érdekes részletet mondott el az ifjú: a maga életéből és a két demonstrált személyről, de legérdekesebb a tanulság, amit a tudós társaság vont le az esetekből. Kimondta ugyanis, hogy kétes nemű gyereket inkább fiúnak regisztráljanak az anyakönyvben és férfimódra neveljék, mert bizonyos, hogy fejlett korában, ha nő is, könnyen megél, míg ellenkező esetben: férfinak mindig bajos lenne nőnevelés alapján megélni.

Ha a rémlátók ellenére, a nőmozgalom ereje nem is férfiasíthat el bennünket, ha nem a feminizmus utasít bennünket az élet valóságába: a gazdasági fejlődése kérlelhetetlenül megköveteli a nő produktív, társadalmát szolgáló munkáját.

A társadalom rövidlátói a leánygyermek születésénél nem ismerik fel annak rendeltetését és először „nőies” pályára nevelik. Azaz függőségre, tehetetlen ragaszkodásra, másban támaszt keresésre szoktatják. S ha az élet a valódi hivatás elé állítja ezeket a nőket t úgy állnak a világban, mint az a szerencsétlen férfi, aki 43 éves korában tudta meg, hogy nem nő és aki inkább véget vet az életének. mint-hogy ekkor még megtanuljon, amit a nőies nevelés belőle kiölt: önlában állni, öneszén gondolkodni és önerején megélni.

Jaj azoknak az asszonyoknak, akikkel a sorra gazdasági és értelmi önállóságnak emberi méltóságát, értékes szabadságát oly későn ismereti meg, hogy e méltóság palástját nem fogadhatják el, mert elsatnyult válluk gyöngye a poppás teher viselésére!

Ügyvezetőség:
VI., Kemnitz-u. 19.
Pénztáros:
HELLERNÉ BOLBE-
RITZ GEORGINA
V., Arany János-u. 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

**GYAKORLATI
TANÁCSADÓ**
V. ker., Mária Valéria-
utca 12., II. em.
Pénteken este 6—8-ig.

Egyesületi naptár

1907. január hóra:

V., Mária Valéria-
utca 12. szám alatt

8-án és 15-én, kedden este 7/8 órák:

DR. FRANK OLGA: EGÉSZSÉGTANI ELŐADÁS nők számára.

21-én, hétfőn este 6 órák:

VITAÉRTEKEZLET A NŐ GAZDASÁGI HELYZETÉRŐL.

28-án, hétfőn este 6 órák:

SZÜLŐI ÉRTEKEZLET A GYERMEK EGÉSZSÉGÉNEK VÉDELMEÉRŐL.

Egyesületünk tagjaihoz!

Örömmel mutatjuk be tagtársainknak új hivatalos közlönyünket, abban a reményben, hogy lapunk fejlődése éppen úgy megfelel majd várakozásuknak, mint magáé az egyesületé. Egyelőre havonként csak egyszer érintkezhetünk a lap útján egyesületünk tagjaival és az ügyünk iránt érdeklődő nagyközönséggel, de bízunk benne, hogy eszméinket beleviszi majd a társadalom minden rétegébe és hónap-ról-hónapra szaporítani fogja ügyünk tettekre híveinek, a munkában társainknak eddig is szemlátomást növekedő seregét. A részjegyet aláírók és előfizetők száma öröndetesen gyarapszik. A gyűjtésükkel foglalkozó tagtársak buzgó fáradozását köszönjük és továbbra is kérjük.

Új tagokat sajátkezű aláírásuk és 2 rendszeres tag ajánlása alapján vesz fel egyesületünk. Nyomtatványainkat bárkinek írásban kifejezett kérésére szívesen küldjük meg. Az új tagoknak ezután felvételi jegyet küldünk.

Tagsági díjukat tagtársaink közül néhányan még a múlt évre sem fizették le. Kérjük, szíveskedjenek e mulasztást sürgősen pótolni, mert A Nő és a társadalom februári számát a kiadóhivatal már nem küldheti meg a tagdíjjal hátralékos tagoknak, a tagsági jegyet 1907-re pénztárosunk küld a tagsági díj beküldése ellenében. Az egész évi tagsági díjat lefizető tagtársaink csinos köny-

vecske alakú igazoló-jegyet kapnak a választói jelvény lenyomatával. A tagsági jegy minden házi előadásunkra belépőjeggyel szolgál és mindenkor előmutatandó.

Adomány étkezett egyesületünk Gyakorlati Tanácsadója számára:

Popper Kamillától 30 korona, Gerstl Jozsefintől 6 korona.

KISKORÚ BÜNTETTESEK VÉDELME tárgyában egyesületünk átirt a gyermekvédő ligához, a liga működési körébe tartozó speciális munka szervezését kérve. Azt a választ nyertük, hogy a székesfőváros kerületi választmányait a liga kezdeményezéseie kibővítik most olyan önként jelentkező tagokkal, akik a gyermekvédelmi ügyekben felügyeletet gyakorolnak és a hatóságokkal közvetlenül érintkezhetnek. A liga tehát kéri egyesületünk tagjait — és egyesületünk választmánya az egyöntetű munka érdekében melegen támogatja kérését, — lépjenek be minél számosabbban a kerületi választmányokba. Jelentkezéseket egyesületünk szívesen közvetít.

A **NAPKÖZI OTTHONOK** megnyitásáról értesíti egyesületünket a székesfővárosi tanács; érdeklődő tagtársaink szíveskedjenek közelebbi felvilágosításért az ügyvezetőséghez fordulni.

VIDÉKRE ELŐADÓT kértek egyesületünk-től egy Nagyváradon alakítandó feminista egyesület, Reinitz Ernő tagtársunk útján; a zombori Szabad Lyceum, Pataj Sándor tagtársunk útján.

DECEMBERI KRÓNIKA,

Egészségtani tanfolyamunkon dr. Frank Olga eddig 3 előadást tartott; az elsőn nagy vonásokban ismertette az emberi szervezetet, a másodikon a nő nemi szerveinek anatómiáját; a harmadikon a fejlődés különböző fokainak megfelelő hygieniai útmutatást nyújtott. A tanfolyam januári két előadása közül az elsőben a csecsemő ápolására, a másodikban a serdülő gyermekekre vonatkozó egészségi szabályokat fogja az előadó nyújtani. Minthogy ezeknek tárgya különösen aszszony tagjainkra nézve fontos, választmányunk elhatározta, hogy az előadásokat d. u. ½ 7 órára teszi át

A vevőközönség befolyását az árakra és a munkaviszonyokra december 10-én tartott nyilvános értekezletünkön tárgyaltuk. Ügyvezetőnk kifejtette, hogy egyesületünket azért érdekli e kérdés oly közelről, mert hiszen a vevőközönség zömét nők teszik; ha céltudatosan és következetesen használják fel az e révén kezükben nyugvó gazdasági hatalmat, bizonyos határok között összehangzásba hozhatják a kínálatot és keresletet, s így jelentékenyen hozzájárulhatnak mind a drágaság csökkentéséhez, mind a munkaviszonyok javításához. Mindkét irányban természetesen sokkal nagyobb eredménnyel működhetnének, ha politikai jog alapján befolyásuk volna a kereskedelmi és vámszerződésekre, a fogyasztási adók kivetésére, a munkástörvényekre stb. Mint aktuális példát, felhozta a közelgő karácsonyt, mely minden üzletágban különösen azért okoz drágaságot, és rosszabbítja egyúttal a munkaviszonyokat, mert a megrendelések, vásárlások az utolsó időben halmozódván össze, lehetetlenné teszik a kielégítést a kereskedő rendes készletéből és a rendes munkaidő mellett. Ismertette az amerikai fogyasztók ligáját, (Consumer's League), mely a munkaviszonyok szempontjából ellenőrzi a gyárosokat és kereskedőket és „fehér listán” tartja nyilván azokat, akik sem gyermekek munkaerejével, sem a munkás szorult helyzetével vissza nem élnek. A fogyasztók ligája a háziipar ellen is teljes erejéből küzd, mint a legrosszabb és teljesen ellenőrizhetetlen munkaviszonyok fenntartója ellen, A felszólalók: dr. Szerdahelyi

Henrik, Hausz Rezső, Kántor Alfrédné, Szirmai Oszkárné, Licht József és többen, részben közgazdasági szempontból fejtegették a kérdést, részben egyes részleteit tárgyalták. Szóba került a kereskedelmi alkalmazottak mozgalma is az üzletek korai zárása érdekében, evvel kapcsolatban az alkalmazottak felváltva működésének terve. Külön egyesület alakítását is indítványozták a korai zárás érdekében; egyesületünk célszerűbbnek tartja azonban, hogy a tagtársak figyelmébe ajánlja ezt a kérdést. Meggyőződésünk, hogy csak erre van szükség, és tagtársaink mindenkor emberi kötelességüknek fogják tartani, hogy törődjenek az értük fáradozó munkaviszonyaival és szövetkezzenek ezek javítására. Az értekezlet jegyzőkönyvét — melyet egészében helyszűke miatt nem közölhetünk — szívesen bocsátjuk rendelkezésére az érdeklődő tagtársaknak.

Az osztályozás kérdésével foglalkozott decemberi szülői értekezletünk. Peres Sándor tanítónőképző-intézeti igazgató alaposan kifejtette, hogy az osztályozás mennyire káros, mert a tudásvágy helyett a kitüntetés utáni vágyat teszi a gyermek törekvésének rugójává, a mi kihat egész életére és munkáját később is a hiúság szolgálatába állítja; továbbá, mert éppen a kitüntetések és megszégyenítések révén kasztokra bontja az osztályt, melynek egységes szelleme a nevelést oly nagy mértékben szolgálná. Felveti a kérdéseket:

Mivel volna pótolható az osztályozás? Nem volna-e tanácsos legalább nem minden tárgyból osztályozni?

A felszólalók: Dömötör J., Hortobágyi Antal, Mellemé M. Eugénia, Hacker Boriska, Perczeiné Kozma Flóra, Kántor Alfrédné, Szirmai Oszkárné és mások, kivétel nélkül örömmel üdvözlik az előadó véleményét és valamennyien az osztályozás ellen foglalnak állást; számos gyakorlati példán mutatják annak romboló hatását az iskolatársak közötti kölcsönös jóindulatra, a tanító és növendék közötti jó viszonyra, a félénk gyermekek idegzetére stb.

A következő szülői értekezlet (L. fentebb) e kérdéssel foglalkozik majd: Mit tehet szülő és iskola a gyermek egészségének védelmére?

Külön meghívókat és értesítéseket nem küldünk.

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS ÉRTESEISEI.

Pontatak. 17764.
TELEFON 80-75.
Egyesületi helyiség:
VI., Andrássy-út 83.

Tagdíj Budapesten: rendes tagoknak évente 12 korona, havonként előre fizetendő; pártoló tagoknak évente 6 korona. Vidéki rendes tagok évente 8 korona tagdíjat fizetnek.

A TIZEDIK ESZTENDŐ KÜSZÖBÉN.

Tagtársak!

A magyar tisztviselőnők szervezkedése jelentős naphoz ért mai átlépett tizedik esztendejébe. Tíz év jókora szak az egyén életében. arasznyi idő és egyben hatalmas korszak egy szervezet munkásságában. Arasznyi idő ahhoz, hogy egy társadalmi osztály öntudatra ébredjen és energikusan előretörtetve az élet harcában érvényesüljön. de hatalmas korszak is. alkalmas arra, hogy a lángoló ügyszeretet csodákat műveljen, vagy — a csodák világának letűntével — csodálatos munkásságot végezzen.

Egyesületünk annaleseiben lapozgatva, jelenlegi munkásságát figyelemmel kísérve, eredményeit mérlegelve, nyomát látjuk az arasznyi időnek is. de megtaláljuk bélyegét a hatalmas periódusnak is.

Látjuk a szűk keretekben mozgó, alapszabályokkal és ideologikus nehézségekkel egyaránt körülbástyázott, mindennapi apró-cseprő nehézségekben fuldokló egyesület kínos küzködését, látjuk a küzdelmet, amelybe belebukik a gondolat, az egyesülés, a szervezkedés hatalmas eszméje, és látjuk az eszmét Phönix gyanánt új életre kelni, látjuk rendületlenül előre haladni a maga elé tűzött cél felé, amelynek végpontja a női munka lehető legnagyobb értékelése.

Ez adja meg az egyesület munkásságának az alaphangját, ennek az érvényesülésnek a szolgálatában állanak összes intézményei, irányuljanak bár azok akár az egyéni munkaképesség fokozására, akár a munkaalkalmak megszerzésére.

Az egyéni munkaképesség fokozására az egyesület különböző szaktanfolyamai szolgálnak. Fokozást mondunk és nem a munkaképesség megszerzését, mert ezeknek a tanfolyamoknak nem az a céljuk, hogy a tisztviselői pályára k i képezzenek, hanem az, hogy tovább képezzenek olyan tisztviselőnőket, akik

szükségét érzik annak, hogy kereskedelmi ismereteik egyik-másik ágát gyarapítsák. Hogy erre szükség van sok esetben, az tagadhatatlan, de nem az egyének, hanem az iskolák fentartására köteles hatóságok hibájából, amelyeknek a női kereskedelmi szakoktatás elhanyagolt mostohagyermek. Ez jellemzi különben általánosságban a mi illetékes köreink „jóakarátát”. Mind barátai a nők egyenjogúsításának egy bizonyos fokig, a — valódi jogegyenlőségig, addig a pontig, ahol egyforma mértékkel mérnek azok számára, akik tanulni akarnak, legyenek bár azok férfiak vagy nők. — Ezt a rubikont nem sikerült átlépnünk nekünk magyar nőknek, bármennyire igyekeztünk is. A tanítás terén még mindig a rövidebbet húzzuk: a három évre tagolt kereskedelmi fiúiskolákkal szemben még mindig túlnyomó részben a 10 hónapra terjedő női kereskedelmi tanfolyamnak vagy nagy elvéve a 2 esztendői fakultatív kereskedelmi kurzusok állnak. Világos, hogy ennek a fegyverzetbeli egyenlőtlenségnek súlyos következményei vannak a létért való küzdelemben, ahol természetesen mindig az kerekedik felül, aki több fegyverrel, több tudással vág neki tövises pályájának.

Ezen az anomálián segíteni, ez ma a legfontosabb és legsürgősebben megoldandó feladata az egyesületnek. Ennek állította szolgálatába egész munkaerejét, amely a folyó munkák mellett megmarad. Folyó munka első sorban a munkaalkalom megszerzése, az állásközvetítés. Ezen a téren is úttörő munkát végzett egyesületünk, amely első ízben mutatott irányt Magyarország tisztviselőinek arra, hogy az adminisztratív, manipulációs munkában hogyan kell és lehet a korszellemet érvényre juttatni, hogyan lehet a közvetlen egyéni érdek, mellett és azzal kapcsolatban az általános osztályérdeket szolgálni. Az állásközvetítési iroda összegyűjtött statisztikai anyaga az ország sociálpolitikai fejlődésének egy roppant érdekes fejezetéhez szolgáltat anyagot. Félre nem érhető nyelven beszélnek ezek az adatok egy társadalmi

osztály öntudatra ébredéséről és diadalmas előrenyomulásáról. Ez a fejlődés, ez a haladás. míg egyrészt a munkaidőt csökkentette és a munkadíjakat emelte. ezzel kapcsolatban az ország legnagyobb női egyesületévé fejlesztette a Nőtisztviselők Országos Egyesületét.

Kartársak! Önök tudják, hogy a felmutatható nagy eredményekben mindegyiküknek része van. Csak valamennyiünk szoros összetartása vihet bennünket továbbra is azon az úton, melyet valamennyiünk javára végig kell járnunk. Önök tudják, hogy minden intézményünk, minden munkánk célja a nő-tisztviselők karában az összetartozandóság érzését fejleszteni.

Hisszük, hogy a lap, mely ma a jubiláns év elején beköszönt Önökhöz, mindennél jobban érezteti és megismerteti valamennyiükkel, hogy nekünk nő-tisztviselőknél hivatásunknál fogva is, magyar nő létünknel fogva is: vállvetve óriási feladatok megoldására kell törekednünk.

Ez a lap a mi szakérdekeink minden árnyalatát képviseli majd, nem csak egyesületünk és karunk súlyával, hanem az egész modern gondolkodású magyar társadalom nevében. Az egész lap a miénk is. Mert nem csak a miénk. Ez a része azonban kizárólagosan a miénk. Elmondhatjuk benne egymásnak nemcsak az örömeinket, hanem bosszúságainkat, panaszainkat is.

Itt akarjuk megpirongatni azokat a kartársakat, akik még nem dolgoznak velünk együtt, azokat a tagtársakat, akik elfelejtik — mikor kell tagdíjat fizetni. (Egyébként ők amúgy is megérik majd hanyagságuk eredményét, mert aki tagdíjat nem fizet pontosan, nem kapja meg a lapot.) Itt közöljük mindennemű egyesületi értesítéseinket és már most hangsúlyozzuk, hogy semminemű külön meghívókat vagy értesítéseket nem küldünk. Minden tagtárs tehát pontosan figyelje meg különrovatunk értesítéseit, nehogy figyelmetlenség miatt valamit elmulasszon.

Soká vártunk e lap indítására. Vegyük jó jelnek, hogy működésünk tizedik esztendejét a lapindítás jegyében kezdhetjük. Amint annak idején az egyesület szervezése a magyar nő-tisztviselők tömörítésének első harsonája volt, úgy remélhetőleg a lap indítása is hatalmas lökést ad szervezkedésünknek.

Az újév küszöbén szeretettel köszöntjük tagtársainkat és reményteljesen nézünk buzgalmas közreműködésük elé.

Nőtisztviselők
Országos Egyesülete.

EGYESÜLETI HIREK.

Januári összejövele egyesületünk helyiségében szerda esténként pontosan 1/29-kor:

2-án Vitaest: A vitát vezeti Schwimmer Rózsa.

9-én Előadási Neubauer Á. tagtárs.

13-án vasárnap d. e. kirándulás a budai hegyekbe, közelebbit az egyesület tábláján jelzünk.

16-án Felolvasás: Dr. Besnyő Béla.

23-án Dalestély: Burschitz Mici.

30-án Vitaest: a vitát vezeti Taubner Margit.

Tanfolyamok. Február elsején új tanfolyamok nyílnak, amelyekre már most fogad el jelentkezéseket a titkárság. (Hivatalos órák hétköznaponként 9—12. és 3—8.) Tantárgyak: Magyar és német levelező- és vitagyorsírás, könyvvitel, német nyelv kezdők és haladók számára. Gépírás tanulására vagy gyakorlására bármikor jelentkezhetnek.

Egyesületünk díjtalanul igénybevehető intézményeit: Állásközvetítést, könyvtárt (könyvtári órák kedden és szombaton 7—8-ig), napilapokkal, folyóiratokkal és szaklapokkal jól felszerelt olvasószobát stb. stb. melegen ajánljuk figyelmükbe.

Január 1-én lép életbe a közgyűlés által elhatározott tagdíjfelemelés, amelynek értelmében: Budapesten rendes tagok évente 12 koronát (havonként előre fizetendő); pártoló tagok évente 6 koronát, vidéki rendes tagok pedig évente 8 korona tagdíjat fizetnek, akár postatakarékpénztár útján, akár személyesen az egyesületben. Határozott kívánságra pénzbeszédőt is küldhetünk tagtársainkhoz. Akik nagyobb tagdíjhátralékot egyszerre nem tudnak megfizetni, tárgyaljanak az egyesület titkárságával részletletörlesztés miatt.

A vita tárgyát az egyesületi táblán idejekorán közöljük.

Toborozzunk új tagokat: minden magyar tisztviselő tartozzék a Nőtisztviselők Országos Egyesületéhez!

SZEMLE.

Új magyar orvosnők. A budapesti egyetemen december hóban három hölgyet avatták doktorné. Eddig 27 magyar orvosnő nyerte el az orvosi képesítést.

Vázsonyi Vilmos a nők politikai befolyásáról.

A demokrata vezér egy hő fegyvertársa szemrehányóan közli velünk mesterének egy kijelentését. Vázsonyi állítólag azt mondta: „Csak az asszonyok ne keverednének a politikába! Legjobb munkatársaimat és barátaimat elveszttem, mert a feleségeiknek nem tetszik, hogy ők engem szolgálnak.” Ha Vázsonyi tényleg mondta ezeket, arra az időre emlékeztetjük őt, amikor az asszonyok lelkesen és kitartóan dolgoztak a radikális politikus mellett, akinek bizony akkor semmi kifogása sem volt az ellen, hogy „asszonyok is keveredtek a politikába”. Minthogy az asszonyok azonban rájöttek, hogy a demokrata vezér demokratikus társadalmat csak a férfítársadalom számára kíván, az asszonyok politikai indirekt befolyásuk révén éreztetni akarják a képviselő úrral, hogy nem mellőzhető mindaz, amit ő mellőzhetni vél.

Nők mint Képviselőjelöltek Finnországban.

Március havában lesznek Finnországban az első képviselőválasztások, amelyekben nők is, mint aktív és passzív választók vesznek részt. Eddig a következő nőket jelölték: Westermarck Heléna újságíró, Neovins Eliza tanárt, dr. Friberg Maikki tanárt, Furühjelm Annié újságíró, Sohlberg Hedvig elemi iskolai tanítónőt és báró Grippenbergr Alexendrát, a finn nőszövetség elnökét. Utóbbi a mi sajtónk szerint már képviselő. Tavasszal, a tényleges választások után ismét kénytelenek lesznek az „első európai képviselőt” beköszönteni.

A német nők politikai agitációja. A birodalmi gyűlés váratlan bezárása lázas politikai tevékenységre serkentette a német nőket. A „Deutscher Verband für Frauenstimmrecht”, a „Mitteldeutscher V. f. Fr.”, a „Sachsischer Frauenstimmrechtsverband”, a „Preussischer Landesausschuss für Frauenstimmrecht” és a „Württembergischer Stimmrechtsverband” élénk felhívásokban munkára szólította Németország valamennyi asszonyát, hogy a történelmi jelentőségű időben a nők követeléseit is sodorja magasra a politikai szenvedély vihára.

A chicagói egyetem ügye. A sajtónak az a része, amely a coeducatio (a fiúk és leányok együttes oktatása és nevelése) elvi ellensége, kárörvendő megjegyzésekkel közölte azt a hírt, hogy „a” chicagói egyetemről eltiltották a női diákokat, mert az együttes tanulás veszélyezteti a tudomány komolyságát. Legilletékesebb helyről nyert értesüléseink szerint „a” chicagói egyetemen, azaz az állami egyetemen változatlan a férfiak és nők együttes hallgatása. A téves híradás valószínűleg a chicagói Rockefeller-egyetem ügyéből indult ki. Ugyan innen sem „tiltották ki a nődiákokat”, hanem egyszerűen eleve fel sem vették őket. Azonban nem mert a „tudományos komolyságot” féltették tőlük, hanem mert az egyetem roppant kicsi, kevés ember befogadására elég. Igen érthető, hogy Rockefeller úr ezt a kis helyet a férfiak számára tartotta fenn, minthogy amúgy sem bízhatott túlságosan abban, hogy nők átlépik egyetemének küszöbét. A nők ugyanis az egyetem alapításának idején erős leckében részesítették

Rockefeller-t. John Lindseynek, a gyermektörvény-szék szervezőjének egy millió dollárt ajánlott fel a célból, hogy „jó bíró” az Egyesült-Államokon végig szervezze ezt a kitűnő institúciót.

John Lindsey arra hivatkozott, hogy csak Gori Jenny asszony — eddigi segítőtársa — segítségével tudná ezt a feladatot végrehajtani. Rockefeller az asszonynak is előadta kívánságát, de ez kereken megtagadta közreműködését: „Ha ön jóléti intézményeket akar szervezését kezdje rengeteg vállalatának alkalmazottaival és munkásaival. Aki a pénz hatalmával úgy nyúzza az emberiséget, mint ön, nem számíthat az én segítségemre. Kötve hiszem, hogy helyettem más amerikai nő vállalná a szervezést az ön pénzével!

Kereskedelmi főiskola. A budapesti kereskedelmi akadémia vezérő-bizottsága a nagyobb pénzintézetek vezetőinek bevonásával tartott legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az akadémia fennállásának ötvenedik jubiláris évét azzal fogja megünnepelni, hogy az akadémiát 1907-ben kereskedelmi főiskolává alakítja át. Örömmel üdvözljük a kereskedelmi szakoktatás újabb kiépítését és elvárjuk, hogy ez a főiskola hozzáférhető lesz nőhallgatók számára is, mert hiszen éppen a kereskedelem az a tér, amelyen a nő már nálunk is megmutatta rátermettségét. A Nő-tisztviselők Országos Egyesülete és a Feministák Egyesülete már el is határozták, hogy illetékes helyen e tárgyban megteszik a szükséges lépéseket.

IRODALOM.

A gyermek könyve.* Schreiber Adél, a nálunk is ismert német írónak specialitása a gyermekélet tanulmányozása. Legújabb műve: „Das Buch vom Kinde”. az encyklopédikus munkák között előkelő helyet érdemel. Kiváló írók és szakemberek tárgyalják benne a gyermek testi és lelki életének, ápolásának és nevelésének minden kérdését. Szülői hivatásukat nem játéknak, véletlen siker, vagy balsikernek tekintő emberek értékes tanulmányt találnak Schreiber Adél pompás könyvében. Ma, amikor az anyaságra való komoly elkészülés jelszava szinte szállóige lett, különös örömmel üdvözölhetünk egy olyan munkát, amely a gyermek érdekében az anyaság minden feladatát magas színvonalon álló, művészi képekkel díszített cikkekben szolgálja. A hatalmas munka merő komolyság, de Fidus és Rehn-Victor Elsa bájos rajzai úgy élénkítik, mint játszi napsugarak a komoly tudós szobáját. Orvosok, psychologusok, pedagógusok, jogászok, művészek, írók és tapasztalt szülők együttes munkája a könyv, melynek kiadásával Schreiber Adél nagy szolgálatot tett a gyermek életet tanulmányozóknak. sch. r.

BEÉRKEZETT ÚJ MŰVEK: **

Dr. Eöttevényi Nagy Olivér: A választói jog problémái. Grill Károlyt kiadóvállalata, Budapest. Ára 5 korona 40 fillér.

Boér, Jenő: Az Ember. Politzer Zsigmond. Budapest. Ára 50 fillér.

* Das Buch vom Kinde, herausgegeben von Adele Schreiber. Zwei Bände, 7 Mark. B. G. Teubner, Leipzig.

** Bírálatakat fenntartjuk magunknak.

Wildner Ödön: Nietzsche romantikus korszaka, Politzer-féle könyvkiadóvállalat.

Menger Antal: Új erkölcstan. Fordította Ormós Edé. Budapest, Pollitzer-féle könyvkiadóvállalat.

Czöbél Minka: Pókhálók. Singer és Wolfner, Budapest. Ára 2 korona 80 fillér.

H. Szederkényi A.: A jövő felé. Regény. Kaposvár, „Somogyvármegye r.-t.” Ára 2 korona.

Franciska Mann: Kinder. Axel Juncker Verlag Berlin. Ára 2 M.

Anna Plothow: Die Begründerinnen der deutschen Frauenbewegung, Friedrich Rothbarth, Leipzig.

I. I. Dávid: Vom Schaffen. Essays. Eugen Diederichs, Jena.

Dr. med. Bornstein. Fleischkost, fleischlose und vegetarische Lefaensweise. Carl Marhold Halle a/S. Ára 50 fillér.

Societa umanitaria: Le Case operai. Report for i 905—i 906. International Council of Women.

FOLYÓIRATOK:

Nemzeti Nőnevelés, Budapest. Huszadik Század, Budapest. Nőmunkás, Budapest. Az Igazság, Budapest. A Jövő, Nagyvárad. Neues Frauenleben, Wien. Der Bund, Wien. Die Arbeiterinnenzeitung, Wien. Vierteljahr-schrift f. körperliche Erziehung, Wien. Die Frauenbewegung, Berlin. Centralblatt d. B. d. F., Berlin. Zeitschrift f. weibliche Handlungsgehilfen, Berlin. Mutterschutz, Berlin. Deutsche Arbeiterinnen Zeitung, Berlin. Die Frau, Berlin. Der Abolitionist, Dresden. Die Gleichheit, Stuttgart. Die neue Frauenkleidung, Köln. The Woman's Journal. Boston. Internat. woman Suffrage Alliance-Bulletin, Rotterdam. The Malthusian, London. La Francaise, Páris. Le Journal du Bien Public, Neuchatel. Bulletin abolitioniste, Geneve. La femme Contemporaine, Paris. Procréation Consiedte, Coureelles. Maandblad voor Vrouwenkiesrecht. Amsterdam. Evolutie, Amsterdam.

THYGATER MESÉJE.

Írta: MULTATULI.

Fordította: DR. K. B.

Thygater (görögben leány, szansz-kritban: fejőleány) atyja teheneit fejte, és bizony sikerrel, mert a tejből, mit ő vitt haza, több vaj készülhetett, mint abból, melyet testvérbátyjai hoztak . . . Neki sietős dolga nem volt, bátyjainak igen.

Ők azt állították, hogy máshoz van jussuk, mint arra, hogy atyjuk teheneit megfejjék; de Thygater nem gondolt egyéni jussára.

— Atyám megtanított — szolt az egyik — mikép bánjak újjal s nyállal; a vadászból élhetek, bebarangolom a földet és magamnak keresek.

— Engem meg halászni tanított — szolt a másik — ostoba volnék, ha mindig másnak dolgoznék.

— Megmutatta nekem — kiált közbe a harmadik, — mikép készül a csónak;

ledöntök egy fát az erdőben, a vízbe eresztem s ráülök; tudni akarom, vajjon mi látható ott a tó túlsó partján.

— De szeretnék már én is együtt lakni azzal a szép szőke nővel, hogy saját kunyhóm legyen és lányaim valamikor nekem dolgozzanak.

Egy-egy kívánsága, vágya, akarata volt minden egyes fitestvérnek és ez annyira izgatta őket, hogy nem igen törődtek atyjuk rendeletével. Thygater azonban tovább fejte a teheneket

— Atyánk, — szólnak végre a fiúk, — mi elmegyünk.

— Ki feji meg teheneimet? — kérdi az apa.

— Nos hát, Thygater!

— De ha neki is megjön a kívánsága, hogy utazni, halászni, vadászni és világot látni megy? Mi lesz, ha neki is vágya támad, együtt lakni valamely barna legénnyel, hogy külön háztartása legyen? Rólatok lemondhatok, de róla nem, mert, ... nos ... mert ... hát a tej, melyet ő hoz haza, jó zsíros és kövér.

Rövid gondolkozás után szoltak a fiúk:

— Atyánk, ne tanítsd! Akkor híven tovább szolgál neked élte végéig. Ne mutasd meg neki, mikép pattantja el a megfeszített húr, ha összehúzzuk és hirtelen eleresztjük a rá helyezett nyilat: nem vágyódik majd a vadászat után. Ne szólj neki a halak szokásáról, hogy éles horgot is lenyelnek, ha azt féreg vagy dög takarja: nem gondol akkor arra, hogy horoggal vagy hálóval halásszon. Ne tanítsd meg, mikép vájod ki kőbaltáddal vagy tűzzel a fatörzsöt és szeled vele a tó hullámain: és íme! nem jut eszébe a tó túlsó partjára kíváncskozni.

S végre ne tudja meg soha, hogy férfival együttesen családot alapíthat! Mindez titok maradjon előtte, oh atyánk és akkor nálad marad és teheneidnek jól viseli gondját.

Így a fiúk. De atyjuk — aki előre-látó, óvatos ember volt — válaszolt:

— Ugyan ki akadályozza meg abban, hogy tapasztalat útján megtudja azt, mire én tanítani nem akarom? Hogy lesz, ha

faágon tovaúszik a szitakötő? Mikép, ha fonáskor megfeszül a szál és véletlenül lazulva elreppenti az orsót? Mi lesz, ha patak partján megfigyeli a halat, mint kap a féreg után, de célt tévesztve a káka éles szárán megakad? S végre ha ráakad fészekre, melyet május havában a berekfűbe raknak pacsirtáink?

Gondolatba merültek a fiúk és szóltak:

— Nem fog mindebből okulni, atyánk! Sokkal ostobább, semhogy a tapasztalatokból tudományt leszűrjön. Mi sem tapasztaltuk volna, ha te nem tanítottál volna.

Szól az atya:

— Nem! Ostoba Thygater sohasem volt! Sőt tartok tőle, hogy maga rájön arra, mit ti nálam nélkül nem tanultatok volna. Az már szent igaz, hogy leányom nem ostoba!

Erre már behatóbban tanácskoztak a fiúk, jobban fontolgatták meg az esetet — és szóltak:

Atyánk, mondd neki, hogy tudni, felfogni és a k a r n i ... bűn leányra nézve!

Ez egyszer megelégedett az előrelátó, okos apa. Elbocsátotta fiait kit halásznak, kit vadásznak, hadd menjenek, alapítsanak családot. . .

De Thygaternek megtiltotta a tudást, a megértést, az okosságot és ő együgyűen tovább fejte atyja teheneit.

S ekkép maradt mind máig.

—

SZERKESZTŐ ÜZENETEI.

B. N. dr. úrnak, Budapesten. Lapunk programját tartalmazó előfizetési felhívásunk „postai tévedés” folytán Önhöz jutott. Erre Ön azt írja nekünk, hogy feleségével igen boldogan él és mindenképen meg akarja gátolni, hogy az asszony lapunkat olvassa, mert „az ilyesmi megzavarhatná boldogságunkat”. Ön erélyesen tiltakozik ellene, hogy lapunkat a családjába csempésszük. Megnyugtatóra tehát: igazán, nem magunk intézünk „postai tévedéseket”, nem tudnók tehát lapunkat is, mint a felhívást, Önhöz „becsempészni”. A mi részünkről tehát tovább is nyugodtan élvezheti boldogságát. Egyebekben pedig szívből kívánjuk, hogy családi boldogsága izmosodjék meg legalább annyira, hogy még „A Nő és a társadalom” rendszeres olvasása se bolygathassa meg.

Több tanácsadónak. Szerkesztő hálásan köszöni előrelátó figyelmüket. Szívesen fogadunk lapunkat érdeklő minden tanácsot, de nem ígérhetjük mindenkinek,

hogy meg is fogadjuk. Már most is oly eltérő tanácsokat kaptunk arra nézve, mit tegyünk és mit ne tegyünk a közönség megnyerésére, hogy valamennyi tanácsot megfogadva, üres lapokat kellene szétküldenünk. Az egyik tanács szerint éppen azt kellene elhagynunk, amit a másik szerint feltétlenül tárgyalnunk kell stb. stb. Bizalmat kérünk tehát arra, hogy csak azokat a tanácsokat kövessük, amelyek a magunk felfogása szerint a legjobbak.

Mrs. R.-Szigeti Rózsa, Balti more. Noe köszöni az érdekes amerikai lapot. Remélhetőleg Önnek ugyanannyi öröme telik „A Nő és a társadalomnak” első, Amerikába induló számában.

A KIADÓHIVATAL KÖZLÉSEI.

A Nő és a társadalom a Feministák Egyesülete és a Nőtisztviselők Országos Egyesülete minden rendes és pártoló tagjának díjtalanul jár. Aki a tagsági díjat pontosan nem fizeti, a lapot nem kaphatja.

Ha a lap nem érkeznék pontosan minden elsején. szíveskedjenek a lakáscím pontos megjelölésével a kiadóhivatalban (VI. ker., Andrásy-út 83. sz., telefon 80—75.) reklamálni.

Úgy az egyleti tagok, mint az egyes előfizetők jelentsék be rögtön címük esetleges változtatását.

Az előfizetők szíveskedjenek az előfizetési díjat előre a kiadóhivatalnak beküldeni.

További laprendeléseket a mellékelt nyomtatvány útján lehetőleg február 15-ig kérünk.

Mutatványszámot kívánatra bárkinek küldünk.

HIRDETÉSEINKRŐL.

Lapunk anyagi léte természetesen nagyban függ a hirdetésektől is. Nyomatékkal akarjuk azonban hangsúlyozni, hogy ez nem vezethet bennünket bármilyen tárgyú, vagy szövegű hirdetés felvételére. Szigorú elvünk, hogy visszautasítunk minden olyan hirdetést, amelynek tárgya olyan célt szolgál, amely a lap szellemi részét irányító elvnek nem felel meg. Az anyagi érdek nem kényseríthet bennünket következtelenségre.

Ezzel szemben a felvett hirdetéseket különös figyelmükbe ajánljuk, tekintettel arra, hogy a lap céljait is támogatjuk, ha bevásárlásainknál elsősorban azokhoz a cégekhez fordulunk, amelyek lapunkban hirdetnek.

Kávéházakban, klubokban, olvasóköri körökben kérjük „A Nő és a társadalom” lapot.